

Opetushallitus
kirjaamo@oph.fi
PL 380 (Hakaniemenranta 6)
00531 Helsinki

Viite Lausuntopyyntö Dno 2/440/2015

Ohjauksen ja kasvatuksen tutkintorakenteen muutosesitykset

Opetushallitus on pyytänyt lausuntoa ohjauksen ja kasvatuksen tutkintorakenteen uudistamisesityksistä. Esitykset ovat osa ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteen ja ammatillisten tutkintojen kehittämistyötä. Lausunnoilla olevat ehdotukset koskevat alan perustutkintoja sekä ammatti- ja erikoisammattitutkintoja. Uudistusten kokonaistavoitteet ovat selkeät ja hyvät. Nykyisessä vähitellen kehittyneessä tutkintorakenteessa on päällekkäisyyksiä, jotka tulee purkaa. Tutkintojen tuottaman osaamisen taso tulee todella määrittää työelämässä tarvittavan osaamisen mukaiseksi, myös työelämän tulevia muutoksia mahdollisimman hyvin ennakoiden. Ohjauksen ja kasvatuksen tutkinnoilla on yhtymäkohtia sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan tutkintoihin, joten tutkintorakenteen uudistuksia tulee tarkastella tämä rajapinta huomioon ottaen, vaikka tässä vaiheessa ei pyydetäkään lausuntoja sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan tutkinnoista.

Perustutkintojen muutosehdotukset

Työryhmä esittää nykyisten kolmen erillisen perustutkinnon yhdistämistä yhdeksi laaja-alaiseksi ohjauksen ja kasvatuksen perustutkinnoksi, jonka laajuus ammatillisena peruskoulutuksena tulisi olemaan 180 osaamispistettä. Tehy ry ja Suomen Lastenhoitoalan Liitto ry kannattavat erillisten tutkintojen yhdistämistä siten, että uuteen tutkintoon tulisi kolme osaamisalaa ja kolme tutkintonimikettä: nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaaja, lastenohjaaja sekä viittomakielen ohjaaja (Perustutkintojen muutosehdotus 1). Uuden tutkinnon nimen tulee olla linjassa muiden ammatillisten perustutkintojen kanssa. Ohjauksen ja kasvatuksen perustutkinto on selvä ja jämäkkä nimi, mutta mikäli päädytään puhumaan eri aloista, tulee tämänkin tutkinnon nimen olla ohjaus- ja kasvatusalalan perustutkinto.

Osaamisalojen nimistä:

1. Nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen osaamisala, nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaaja on selvä ja kuvaava nimi.
2. Viittomakielisen ohjauksen osaamisala on kapeahko kuvaamaan muuttuvaa toimintaympäristöä, joten kannattamme osaamisalan nimen muuttamista sisältämään kommunikaation viittomakielen lisäksi.
3. Lapsi- ja perhetyön osaamisalan nimen tulee olla linjassa varhaiskasvatustalainsäädännön jatkovalmistelun kanssa.

Varhaiskasvatus- tutkinnon osan lisääminen uuden tutkinnon valinnaiseksi tutkinnon osaksi on perusteltua. Näitä tutkintorakenteen ja tutkintojen muutosesityksiä tarkasteltaessa on kuitenkin muistettava, että varhaiskasvatustalainsäädännön uudistaminen, sen toimeenpanosta puhumattakaan, on pahasti kesken. Näin ollen tutkintojen sijoittumista rakenteeseen on haasteellista tarkastella. Tutkintorakenteen uudistukset eivät missään tapauksessa saa olla ratkaisevia, kun varhaiskasvatuksessa toimivien kelpoisuuksia tullaan

määrittämään. Silloin tulee huolehtia siitä, että lasten kanssa toimivilla on myös riittävä hoidollinen osaaminen. Varhaiskasvatus on hoidon, kasvatuksen ja opetuksen muodostama kokonaisuus.

Lisäkoulutusten muutosehdotukset

Työryhmä esittää nykyisten, työelämään vakiintuneiden ammattitutkintojen säilymistä pääosin samoina, mutta niiden sijoittumiseen tutkintorakenteessa esitetään muutoksia. Perhepäivähoitajan ammattitutkinto siirrettäisiin esityksen mukaan sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalta humanistisen ja kasvatustieteiden tutkinnoksi. Muutosta on perusteltu sillä, että ”tutkinto liittyy vahvasti kasvatukseen ja erityisesti varhaiskasvatukseen”. Tehy ry ja Suomen Lastenhoitoalan Liitto ry ymmärtävät koulutusalamuutoksen. Perhepäivähoitajan ammattitutkinto olisi jatkossa samassa kokonaisuudessa koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen tutkintojen kanssa.

Perhepäivähoitajan ammattitutkinnosta ei saa tulla ”suoraa ohituskaistaa” kaikkiin varhaiskasvatuksen tehtäviin. Varhaiskasvatuslainsäädännön valmistelun yhteydessä tulee erikseen tarkastella kelpoisuudet ja näiden tulee näkyä myös tutkintoa kehitettäessä. Tutkinnon rakennetta ja ammattitaitovaatimuksia uudistettaessa tulee ehdottomasti huolehtia siitä, että tutkinnon suorittaneilla tulee olemaan työtehtävissä todellisuudessa tarvittava osaaminen.

Työryhmän esityksessä työvalmennuksen erikoisammattitutkinto halutaan säilyttää nykyisellään sosiaali-, terveys- ja liikunta- alan erikoisammattitutkintona. Tämä on kannatettavaa, sillä tutkinnon tuottamaa osaamista tarvitaan paljon sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kuntoutuksen eri asiakasryhmissä ja toimintaympäristöissä. Tutkinto on ollut tutkintorakenteessa suhteellisen lyhyen aikaa, joten siitä tarvitaan lisää tietoa, jotta tutkinnon perusteita voidaan uudistaa työelämän osaamistarpeiden mukaan.

Lopuksi Tehy ry ja Suomen Lastenhoitoalan Liitto ry toteavat, että tutkintorakenteen selkiennyttäminen on välttämätöntä. Työ on käynnistynyt hyvin. Varhaiskasvatuksessa on kuitenkin käynnissä suuria muutoksia ja lainsäädännön uudistaminen on kesken. Tältä osin tutkintorakenteen muutosesityksissä tulee pitää huolta, ettei kiirehtimällä aiheuteta ongelmia jo työelämässä toimiville ja tuleville tutkinnon suorittajille. Työelämään tarvitaan selkeää tietoa eri tutkintoja suorittaneiden osaamisesta ja selvät ratkaisut eri tehtävissä toimivien kelpoisuuksista. Nämä ratkaisut vaikuttavat myös lasten ja perheiden etuun. Heillä on oikeus varhaiskasvatukseen, joka muodostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen tasapainoisesta kokonaisuudesta.

Helsinki 21.10.2015

Rauno Vesivalo
Puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
Johtaja
Tehy ry

Lisätietoja:

Soilå Nordström
Koulutuspoliittinen asiantuntija
soila.nordstrom@tehy.fi, GSM 0405058300